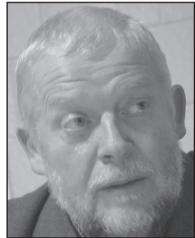

ARVAMUS

ÜKS KÜSIMUS

Kui palju on praeguse seisuga kogunenud raha Türi kiriku uue kella valmistamiseks?

TEET HANSCHMIDT
EELK Türi koguduse õpetaja

Oleme juba kahe aastal jõululaupäeva teenistustel kogunud raha meie kiriku uue kella valmistamise ja ülespaneku jaoks. 2007. aastal kogusime 11 679, 70 krooni ja 2008. aastal 10 220,30 krooni. Lisaks eelpooltoodud summadele on aja jooksul laekunud veel ka era-annetustest 21 041 krooni. Kokku on kella jaoks annetatud seega 42 941 krooni. See on juba üpris tähelepanuväärne summa ja siinkohal veelkord suur tänu kõigile lahkele annetajatele! Kuid uue kella valamine Saksamaal, selle toomine Türi ja kiriku torni paigutamine läheb Saksamaa „Petit & Gebr. Edelbrock“ kellavalamise töökoja ning vahendaja ja kella tornipaigutaja „Mäeväli Orelitöökoja OÜ“ hinnapakumise järgi maksma kokku 547 884 krooni (seisuga 19.09.07).

Kahjuks jäid möödunud aasta kella valmistamise ja ülespanemise plaanid teostamata ja seda suures osas ka alanud majanduslanguse tõttu. Üritame sellel aastal jälle ja mõningad uued ideed ongi päevakorras. Loodame, et need ideed kannavad ka vilja ning uus kell saab valmis ja kiriku torni pandud enne, kui vana lõplikult vaikib.

Soovin koguduse nimel kõigile annetajatele Õnnistatud Issanda Aastat 2009.

August Pulsti juubeliaasta viib külapillimehed ringreisile üle Eesti

Tähistamiseks 120 aasta möödumist vanavara koguja ja Eesti muusikalise pärandi talletaja August Pulsti sünnist, peetakse 2009. aastal üle Eesti pulstilike juubelipidustusi. August Pulsti värvikat elu ja loomingut tutvustava mälestusaasta avab tema laulude ja pillilugudega näitemäng „Presidendi kojutulek“ Eesti Teatri- ja Muusikamuuseumis homme. Lisaks mahuvad selle nädala sisse ettekandepäev Eesti Rahva Muuseumis, mälestuskontsert Pärnumuusika Aidas, pillimeistrite kontsert Kadrioru kunstimuuseumis jpm. Pidustuste üheks mastapeemaks ettevõtmiseks on külapillimeeste ringreis, mille käigus annavad külapillimehed ja uue põlvkonna pärimusmuusikud kontserte rahvamajades üle Eesti ning jõuavad lõpuks, 30. oktoobril Tallinnasse, Estonia kontserdisaali. Sinna organiseeris oma eluajal (1889-1977) rahvamuusikud esinema ka August Pulst – 1920ndate kohta enneolematu algatus leidis tollaste kultuurikorraldajate suurest vastuseisust hoolimata suurt publikumenu ning aitas oluliselt kaasa pärimusmuusika väärtustamisele ning staatuse paranemisele ühiskonnas. Lisaks korraldas August Pulst kahe maailmasõja vahelisel perioodil pärimusmuusika jäädvustamist heliplaatidele ning organiseeris külapillimeeste ja -laulike ringreise. Pikki aastaid tegeles August Pulst innukalt vanavara kogumisega, olles otseselt seotud nelja muuseumi rajamisega, milledest Eesti Kunstimuuseum, Teatri- ja Muusikamuuseum ning Tori Muuseum ka töeks said, vabaõhumuuseumist sai asja alles hiljem. „August Pulst ei tegele vaid pärimuskultuuri jäädvustamise ja salvestamisega, vaid ka vanade traditsioonide jätkamise ja esitamisega uutel ja tema enda aja jaoks julgetel viisidel. Ise kujutan teda tihti ette kunstnikuna, kes värvi asemel maalib huvitavaid mustreid olemasoleva pärimusega. Oleksin äärmiselt õnnelik, kui meie õpistu suudab jätkata tema alustatud elutööd,“ sõnas juubeliaastat kommenteerides Sofia Joons, Eesti Pärimusmuusika Keskuse juures tegutseva vabahariduskooli August Pulsti õpistu juhataja.

Juubeliaasta avakuu sündmused:

- 16.01 kl 18 pillimeistrite kontsert Kadrioru kunstimuuseumis, esinevad muusikud ja tantsijad meistrite Roland Suitsu, Rait Pihlapi, Indrek Roosi jt. pilli järgi
- 17.01 kl 16 kontsert „August Pulst 120“ Pärnumuusika Aidas, esinevad TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia tudengid, lugusid vestab Piret Päär, külas udmurdi rahvalaulik Nadja Utkina, pakutakse isetehtud leiba ja meemöödu
- 19.01 kl 19 August Pulsti näituse „Minevikust tulevikku“ avamine Tori Muuseumis
- 19.01 kl 20 August Pulsti maalide näituse „Mütoloogiline Tori“ avamine, põrgulugude ja -legendide vestmine Tori Rahvamajas

LAURI ÕUNAPUU

Eesti Pärimusmuusika Keskus
August Pulsti õpistu, juubeliaasta korraldaja

Majanduslangus puudutab meid kõiki

Iga päevaga järjest süvenev majanduslangus seab meid väga keeruliste valikute ette. Riigi ja omavalitsuste tasandil on vaja adekvaatselt hinnata tekkinud olukorda ning püüda leida lahendusi, mis võimaldavad rasked ajad kõige valutumalt üle elada.

Türi valla 2009. aasta eelarve eelnõu on volikogule esitatud. Eelarve koostamine on olnud väga keeruline, majandusliku olukorra halvenemine on meid sundinud eelarvet korduvalt üle vaatama ning eelarve mahtu oluliselt vähendada. Tahaksin siinjuures tänada oma kolleegide vallavalitsusest ning kõikide allasutuste juhte mõistva suhtumise eest. Võin siinjuures kinnitada, et kõikidel valla asutustel on piisavalt vahendeid oma ülesannete täitmiseks. Jätkub ka arendustegevus.

Valla eelarves on ligikaudu 24 miljonit krooni investeerimiseks erinevatesse objektidesse, mis meie elukeskkonda ja elukvaliteeti oluliselt parandavad. Oleme seadnud esikohale need projektid, mida on võimalik arendada eurotoetusi kasutades. Lähemal ajal peaks algama Türi Kultuurimaja rekonstrueerimine, käivad ettevalmistustööd (põhitaotluse koostamine, riigihanke ettevalmistamine) Türi Toimetulekukooli olemasoleva hoonerekonstrueerimiseks ning noortekeskuse ehitamiseks. Eelpool nimetatud kolme objekti korrastamiseks on vallale eraldatud üle viiekümne miljoni krooni. Pooleli on Türi reoveepuhasti rekonstrueerimine (toetus kokku üle 28 miljoni krooni). Kui meie taotlus rahuldatakse, algab Türi linna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni rekonstrueerimine. Lisaks on eraldatud üle kolme miljoni krooni vee- ja kanalisatsioonitööde rekonstrueerimiseks valla teistes piirkondades. Türi vald osaleb hajasaastuse veeprogrammis ka käesoleval aastal (valla osalus 250 000 krooni). Haridusasutuste rekonstrueerimiseks on eelarves üle nelja miljoni krooni, millest 1,7 miljonit krooni kasutatakse Laupa mõisakooli rekonstrueerimiseks. See on projekti omaosalus, enamus mõisahoonerekonstrueerimiseks vajalikust vahenditest (17,3 miljonit krooni) eraldatakse Türi vallale Norra ja Euroopa majanduspiirkonna finantsmehhanismi kaudu.

Tegelikult on eelarves raha ainult jooksvate kulude katmiseks, investeerimiseks tuleb võtta laenu. Valla eelarves on vahendid laenu põhiosa ja intresside tasumiseks. Peame arvestama, et karmistunud on laenu saamise tingimused. Euribor on küll vähenenud, kuid marginaal kordades kasvanud. See sunnib meid enne laenulepekku võetava laenu otstarbekust põhjalikult kaaluma.

Tuleb tunnistada, et üksikisiku tulumaksu (moodustab arvestatava osa valla eelarve tuludest) 25%-lisest suurenemisest (2006. aastal võrreldes 2005. aastaga 24,94%, 2007. aastal võrreldes 2006. aastaga 23,88%) ei ole enam mõtet unistada. Kui eelmisel aastal laekus Türi vallale üksikisiku tulumaksu 14,8% rohkem võrreldes 2007. aasta tulumaksu tegeliku laekumisega, siis käesoleva aasta eelarve koostamisel oleme arvestanud, et üksikisiku tulumaks väheneb võrreldes 2008. aasta üksikisiku tulumaksu tegeliku laekumisega ligikaudu 5% (vähenemine on üle nelja miljoni krooni). Tegeliku olukorda võib osutada meie jaoks oluliselt ebameeldivamaks. Töötute arv on viis korda suurenenud, maksude laekumine märgatavalt vähenenud, teated järjekordsete koondamiste kohta ei üllata enam kedagi.

Antud olukorras täiendavate kulude tegemist ei saa pidada kuidagi mõistlikuks. Riigikogu liige Kaia Iva kirjutab, et riik suutis prioriteetsete valdkondade (sealhulgas haridus) kärpete osas mööndusi teha. Tegelikult tuleks antud majanduslikus olukorras utoopilised valimislubadused unustada. On avalik saladus, et riigieelarve on 10 kuni 19 miljardi krooniga miinuses. Sellest ei räägi mitte ainult opositsioon, vaid ka IRL-i liikmed ise (Taavi Veskimägi). Milliste möönduste tegemisest me rää-

gime, kui lubaduste täitmiseks tegelik kate puudub? Tundub, et enne lastakse riik pankrotti, kui mõni erakond oma valimislubadustest loobub. Hästi riigimehelik.

Riigikogu liikmel sobib edastada ilmselt ainult positiivseid sõnumeid. Tegelik olukord on selline, et õpetajate palka riik küll tõstis 8%, palgavahendeid töötasu suurendamiseks eraldati aga Türi vallale ainult 66 376 krooni (0,3%) rohkem võrreldes eelmise aastaga. Tegelikult oleks vaja eelmise aasta palgavahenditega võrreldes täiendavalt üle 2,1 miljoni krooni. Palgavahendite vähendamist sellises mahus ei saa kuidagi põhjendada õpilaste arvu vähenemisega. Õpetajatel ning kõigil huvilistel tasuks tutvuda rahandusministeeriumi kodulehel raha eraldamise põhimõtetega. Andmed on esitatud iga kooli kohta eraldi. Olgem ausad, mis hariduse prioriteetsusest me räägime, tühjad sõnad.

Jätkuv majanduslangus ning suurenev tööpuudus vähendavad oluliselt ka omavalitsuste tulubaasi ning on väga kahetsusväärne kui lisaks riigile suudetakse viia pankrotti ka kohalikud omavalitsused. Loodame, et seda ei juhtu.

AIVO PRÜSSEL

Türi vallavalitsuse arendus- ja rahandusosakonna juhataja

Järvamaa infoportaal sai uue näo

Järvamaa omavalitsuste liidule kuuluv maakonna infoportaal jarva.ee avaneb 15. jaanuaril, portaali seitsmendal sünnipäeval, uues kuues.

„Portaali külalastajaid ootab ees uus kujundus, muudatused ja täiendused nii üldstruktuuris kui sisus, kasutajasõbralik maakonna kaardilahendus (Regio), varasemast kiirem ligipääs Järvamaa omavalitsuste lehekülgedele, videorubriik, senisest efektiivsemalt toimiv otsingumootor ja pildigalerii,“ selgitas uuendusi maakonna infoportali toimetaja Anu Ansberg.

„Ühine haldajafirma (HansaNet OÜ) võimaldas Järvamaa infoportaaliga liita maakonna kahe suurema piirkonna Paide linna ja Türi valla kodulehekülgede sisuhaldussüsteemid, tänu sellele saab ühe ja sama sisestatud uudise, teate või sündmuse edastada vajadusel kahele või kolmele portaalile korraga (jarva.ee-le, paide.ee-le ja tyri.ee-le). Selline lahendus

hoiab toimetajatel märkimisväärselt rohkem aega kokku,“ märkis Ansberg.

„Lisaks võimaldab uus administratiivkeskkond portaali haldajatel infot edaspidi kiiremini edasi toimetada, sest sisuhaldussüsteem on varasemast funktsionaalsem,“ lisas Ansberg.

„Järva maakonna kaardilahenduse puhul (portaalis „Järvamaa kaart“) on tegemist täislahendusega, mis on loodud spetsiaalselt kohalikele omavalitsustele. Kaardilt leiab kategooriate kaupa informatsiooni vajalike objektide kohta, lisaks on võimalik teostada aadressotsinguid ja teekonnaarvutusi. Kaarti on võimalik kuvada nii aerofoto kui hübriidvormis. Info teeninduse, toitlustuse, majutuse, vaatamisväärsuste ja avalike asutuste kohta täieneb kindlasti lähikuudel, sest objektide sisestamistööd on veel pooleli,“ selgitas portaali toimetaja.

„Kaardilahenduse kasutusõigus üheks aastaks on 70 800 krooni,“ selgitas Järvamaa Omavalitsuste Liidu juhataja esimees Jüri Ellram.

Ansbergi sõnul peaks külalastajate pilke köitma ka portaali kinnitatud maakonna asukohta rõhutav tunnuslause „Järvamaa Eesti Südamaa“, tuksus süda Järvamaa kaardi keskmes Paide linna kohal ning Märkt Lõhmuse fotod Järvamaast portaali päises. Osad valdkonnalehed ning võrreldes rubriigid on hetkel veel uuendamisel, seetõttu lülituvad need sisse hiljem. Samuti lisandub portaali järk-järgult arhiivis olev materjal.

„Ühegi infoportali puhul ei saa kinnitada, et see on lõplikult valmis saanud, sest info vahetub ja täieneb pidevalt. Sama võib öelda Järvamaa infoportali kohta, mis on küll praegusel momendil valmis avalikustamiseks, kuid sisulise poole pealt on tööd ja arenguruumi

küllaga. Portaali edasine areng ja mitmekesisus sõltub palju järvamaalaste endi aktiivsusest ja osavõtlusest. Kutsun siinkohal üles kõiki inimesi, seltse, ühinguid, ettevõtjaid vahendama ja edastama teavet maakonna infoportaalile, et ka teised saaksid lugeda teie huvitavatest tegemistest. Soovin, et oleks rohkem neid, kes edastavad uudiseid ning kujundavad meie maakonna ilmet nii Järvamaal kui ka kogu Eestis teravikuna,“ märkis Ansberg.

Järvamaa Omavalitsuste Liidu juhataja esimehe Jüri Ellrami sõnul oli projekti kogumaksumus 132 160 krooni. Järvamaa Infoportali uuendamise projekti suuremad rahastajad olid Järvamaa Omavalitsuste Liit, SA Järvamaa Arenduskeskus ja Järva Maavalitsus ning lisaks mitmed Järvamaal tegutsevad asutused, ettevõtted ja mittetulundusühingud.

TR